

Herkennen van grassen

Veel greenkeepers vinden het herkennen van grassen een crime. Om doeltreffende beheersmaatregelen te nemen, is het wel noodzakelijk om te weten met welke grassoorten je te maken hebt.

TEKST: GERARD SCHOENAKER – FOTO'S: IPC GROENE RUIMTE

Grassen vertellen veel over lokale groeiomstandigheden. Het is daarom belangrijk dat de greenkeeper in het terrein de grassen kan onderscheiden in gewenst of ongewenst. Het is niet zozeer belangrijk dat de vegetatieve kenmerken van verschillende rassen onderscheiden kunnen worden, maar die van de soorten wel. Het probleem van het alléén determineren is dat je van niemand de bevestiging krijgt dat je het bij het rechte eind hebt. Regelmatig oefenen met collega's maakt het determineren een stuk eenvoudiger. Pak een paar bladspruiten of een polletje van een grasplantje dat je opvalt in het terrein en beoordeel in eerste instantie op basis van groeiomstandigheden. Kijk daarna met welk soort je te maken hebt op eenvoudig met het blote oog te traceren zichtbare kenmerken, zoals paarse voet, ribbing en op welke wijze het jongste blad tevoorschijn komt: gerold, gevouwen of naaldvormig. Neem bij twijfel een determinatietabel ter hand.

Gewoon roodzwenk (*Festuca rubra L.*)

Het rassensortiment van roodzwenkgras is ingedeeld in drie groepen: gewoon roodzwenkgras, roodzwenkgras met fijne uitlopers en roodzwenkgras met forse uitlopers. Roodzwenkgras groeit zeer goed op kleigrond en kan bij een matige stikstofvoorziening struisgras in een mengsel verdringen. Ook op een droge, arme zandgrond kan roodzwenkgras overheersen. Roodzwenkgras verdraagt schaduw vrij goed. Bij droogte loopt de kleur terug, maar het herstel is meestal vlot. Gewoon roodzwenkgras

vormt op zure gronden geen uitlopers. De rassen van gewoon roodzwenkgras en roodzwenkgras met fijne uitlopers zijn zeer geschikt voor toepassing op greens. Roodzwenkgras met forse uitlopers is zeer geschikt voor de inzaai van extensief beheerde grasvelden zoals bermen en roughs. Roodzwenkgras is door zijn naaldvormige spruiten eenvoudig te onderscheiden van de overige soorten. Kenmerkend voor roodzwenkgrassen is dat de bladeren nagenoeg geen dauw vasthouden. Als je 's morgens de green oploopt en je hebt in het verleden een aantasting gehad door *Gaeumannomyces graminis* (Ronde plekkenziekte), dan zie je donkere plekken waar geen of weinig dauw aan het blad kleef. In dit geval heb je bijna altijd te maken met roodzwenkgrassen.

Gewoon struisgras (*Agrostis canina*)

Gewoon struisgras vormt zowel bovengronde als ondergrondse uitlopers en is goed droogteresistent. Op een maaihoogte van 5 mm of minder is het soms op afstand lastig te zien of je te maken hebt met straatgras of struisgras. Straatgras in goede conditie kleurt donkergroen en heeft door zijn fijnbladigheid soms iets weg van struisgras. Gelet op de vegetatieve kenmerken is het onderscheid niet moeilijk. Struisgrassen zijn geribd en de jongste spruit komt gerold tevoorschijn, terwijl straatgras ongeribd en gevouwen tevoorschijn komt. Bij twijfel op een green of je met straatgras of struisgras te maken hebt, kun je proberen een plantje tussen de vingertoppen uit de grond te trekken. Bij struisgrassen zal het blad tijdens het omhoogtrekken afbreken, terwijl je bij het ondiep

wortelende straatgras het hele plantje inclusief wortels uit de bodem trekt.

Wit struisgras (*Agrostis stolonifera*)

Wit struisgras komt in tegenstelling tot gewoon struisgras van nature voor op vochtige plaatsen. Op veel USGA opgebouwde greens wordt wit struisgras toegepast. Kenmerkend is de vaalgroene gloed waarmee wit struisgras zich van de overige struisgrassen onderscheidt. Enige ervaring is noodzakelijk om gewoon struisgras en wit struisgras visueel uit elkaar te houden. De ribbing op het blad die bij wit struisgras duidelijk en regelmatig aanwezig is, maakt onderscheid met gewoon struisgras mogelijk. Daarnaast zijn bovengronde uitlopers – de Latijnse naam zegt het al: *stolonifera* – en het lange tongetje kenmerkend voor wit struisgras.

Ruwbeemdgras (*Poa trivialis*)

Ruwbeemdgras kom je uitsluitend tegen onder natte omstandigheden door een verstoring in de water- en luchthuishouding of door overmatig beregenen. Als de green 's morgens nog niet gemaaid is en er steken kleine, witgele spruiten boven de overige grassoorten uit, dan heb je te maken met ruwbeemdgras. Door de hoge groeisnelheid steekt ruwbeemd ook vaak op overige baanonderdelen boven de overige grassen uit. Ruwbeemdgras dat regelmatig gemaaid wordt, kenmerkt zich door een lichtgroen, glanzend, slap en sprieterig (fijnbladig) uiterlijk. Bij droogte en veel zonlicht oogt het gras snel bruinrood door verkleurde bladscheden.

Gestreepte witbol (*Holcus Lanatus*)

Voorom vochtige en zure zand- en veengromden kom je gestreepte witbol tegen. Zie je in het terrein een breedbladig polvormig plantje waar 's morgens uitzonderlijk veel dauw op zit, dan heb je in veel gevallen te maken met gestreepte witbol. Zodra het blad droog is valt hij in alle terreintypen nog steeds op door zijn breedbladigheid. Kenmerken zijn de violette strepen op de bladschede en de dichtheid van de pollen.

Engels raaigras (*Lolium perenne*)

Engels raaigras kenmerkte zich in het verleden op golfbanen door stugge en polvormende planten (weidetype) en werd daardoor gezien als een eenvoudig te traceren ongewenste gast. Onder natte omstandigheden kan Engels raaigras zich vaak moeilijk handhaven. Dit komt door de concurrentie van straatgras en ruwbeemdgras, door meer kans op vorstschade en het optreden van voertrot. Tegenwoordig worden fairways en tees op veel golfbanen doorgezaaid met fijnbladige Engels raaigrassen met uitstekende speltechnische eigenschappen voor de golfspeler. Op een enkele baan kom je het zelfs in de greens tegen. Voor de determinatie van Engels raaigras is het er niet eenvoudiger op geworden. De paarse voet is niet meer vanzelfsprekend in een homogeen samengestelde grasmat en op afstand is het gras lastig te onderscheiden van ruwbeemdgras. Engels raaigras is zowel aan de boven- als onderzijde veel donkerder van kleur dan het lichtgroen gekleurde slappe ruwbeemdgras. Daarnaast is het blad van fijnbladig Engels raaigras veel steviger en in tegenstelling tot ruwbeemdgras geribd.

Veldbeemdgras (*Poa pratensis*)

Veldbeemdgras vormt ondergrondse uitlopers, is droogtetolerant en goed wintervast. Ook wordt bespeling en frequent maar niet te kort maaien meestal goed verdragen. Veldbeemd kenmerkt zich in het terrein door zijn diepgroene blauwachtige kleur en is met name op droogtegevoelige plaatsen zoals op drainagesleuven te traceren. Veldbeemdgras maakt dunne rhizomen, ondergrondse uitlopers, die de plant

droogteresistent maken. Eenvoudige kenmerken van veldbeemdgras zijn de tramrails (lichtlijnen) naast de hoofdnerf en het blad dat overal even breed is met aan de top een soort kapje.

Ruwe smele (*Deschampsia cespitosa*)

Ruwe smele komt van nature voor op iets vochtige, wat zuurdere gronden. Het is een typische polvormer die zich in lichtere schaduwomstandigheden en onder lichte betreding goed zal handhaven in de grasmat. De winterkleur onder grasveldomstandigheden is zeer matig evenals de betredingstolerantie in de winter. De soort heeft echter goed herstellingsvermogen en manifesteert zich al vroeg in het voorjaar. Ruwe smele is door zijn grove ribbing en lange tongetje eenvoudig te traceren op voornamelijk vochtige en schaduwrijke plaatsen. Ruwe smele is een indicator voor een slechte waterhuishouding.

Straatgras (*Poa annua*)

Een hoog aandeel straatgras heeft over het algemeen te maken met een te natte toplaag die veroorzaakt wordt door vilt en verdichting. Doordat straatgras praktisch het hele jaar bloeit, zaad vormt en kiemt, heeft het zeer veel kansen om zich te handhaven. De concurrentiepositie van de gewenste grassoorten is hierdoor zeer ongunstig. Het kan goed tegen betreden maar slecht tegen hitte en droogte. Daarnaast stimuleert veelvuldig bemesten, beregenen en weinig beluchten de ontwikkeling van straatgras. Bij gebrek aan voedingsstoffen en water wordt het gras gelig van kleur en sterft het bij een aanhoudende droogte af. Eén van de kenmerken in het terrein is dat straatgras praktisch het hele jaar door onder iedere maaihoogte bloeit en zeer gevoelig is voor schimmelziekten. Het blad is dof van kleur en komt soms wat geribbeld en opgestroopt naar buiten. Het blad is evenals ruwbeemdgras slap en lichter van kleur dan de duurzamere grassoorten. Doordat straatgras ondiep wortelt is het vrij eenvoudig uit de grond te trekken. 🌱

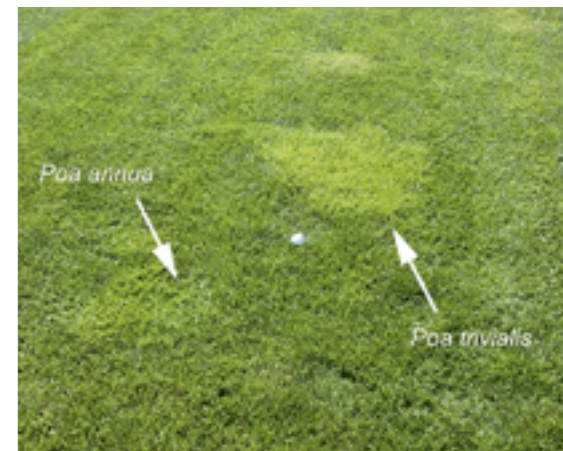
Gerard Schoenaker werkt bij IPC Groene Ruimte in Arnhem, telefoon (026) 3550100, www.ipcgroeneruimte.nl

Ruwbeemdgras.

Gestreepte witbol.

Straatgras en ruwbeemdgras onderscheiden zich door de lichtgroene kleur van gewenste grassoorten.